

VI. Streszczenie w języku polskim

Niniejsza dysertacja przedstawia zagadnienie dotyczące tradycyjnej analizy kontrastywnej nazw, zarówno naukowych jak i zwyczajowych, roślin ozdobnych w języku polskim i języku angielskim, w ujęciu synchronicznym i diachronicznym. W szczególności rozprawa ma na celu przedstawienie mechanizmów - właściwej dla onomastyki - motywacji semantycznej determinującej akt nazwotwórczy. Swoiste *tertium comparationis* przedmiotu analizy pracy doktorskiej stanowią naukowe nazwy roślin funkcjonujące w języku łacińskim jako pozwalającym na jednoznaczną identyfikację rośliny.

Celem rozprawy jest również opis aspektu praktycznego, to jest wskazanie ścieżki tłumaczeń przykładowych nazw roślin w literaturze współczesnej, współczesnych acz stylizowanych tłumaczeniach literatury dawnej, a także ułatwienie pracy tłumaczom powieści fantastycznych i baśni.

Praca składa się z ośmiu rozdziałów opatrzonych wstępem.

Rozdział I zawiera przegląd badań z zakresu lingwistyki kontrastywnej w języku angielskim i języku polskim. Poszczególne podrozdziały poprzedzona są szczegółowym opisem historii nazewnictwa roślin oraz różnych wpływów i zmian dotyczących nomenklatury botanicznej. Wskazuje osoby opracowujące oraz tworzące przedmiotową terminologię w kulturze polskiej i angielskiej. Następnie, rozdział przedstawia zagadnienia lingwistyki kontrastywnej. Publikacje z zakresu nazewnictwa nazw roślin w języku polskim obejmują prace naukowe dotyczące języków słowiańskich, badań polikonfrontatywnych oraz opracowań pokrewnych. Publikacje w języku angielskim dotyczą wybranych opracowań obejmujących okres od roku 1880 do roku 2019.

W rozdziale drugim przedstawione zostały podstawowe terminy translatologii w języku polskim i angielskim. Obejmuje on przekładoznawstwo kulturowe, opis technik i strategii tłumaczeniowych, zjawisko ekwiwalencji oraz zagadnienia z zakresu onomastyki dotyczące nazw własnych i zwyczajowych.

Rozdział III przedstawia cele, metodę i materiał badawczy pracy. Jak wskazano powyżej, niniejsza praca ukazuje mechanizmy nazwotwórcze w trzech językach, tj. łacińskim, polskim i angielskim oraz przedstawia nazwy historyczne i ich tłumaczenie. Tak więc, oprócz czysto teoretycznej, lingwistycznej analizy kontrastywnej nazw roślin, w rozprawie doktorskiej podjęta została próba tłumaczenia dawnych oraz gwarowych nazw polskich na język angielski. Tłumaczenie rozumiane jest w pracy jako kontakt kultur i transfer kultur, który ma miejsce również za pomocą terminologii specjalistycznej. Przyjęta w pracy metoda badawcza obejmuje metodę leksykalno-semantyczną opracowaną przez profesor Jadwigę Waniakową. Materiał badawczy, obejmujący jednoroczne, dwuletnie i wieloletnie rośliny ozdobne wyekscerpowany został ze słowników i opracowań botanicznych. Analizie poddanych zostało 196 nazw łacińskich, 196 nazw polskich i 196 nazw angielskich. Dodatkowo przy nazwach podane były inne nazwy zwyczajowe oraz nazwy historyczne, co całościowo przekłada się na ponad 1500 analizowanych nazw roślin.

W rozdziale IV przedstawiona została analiza językowa materiału badawczego w aspekcie porównawczym języka łacińskiego, języka angielskiego i języka polskiego. Polegała ona na przedstawieniu znaczenia nazw oraz komentarza w zakresie ekwiwalencji łacińsko-angielskiej, łacińsko-polskiej i polsko-angielskiej. Ilustruje on również nazwy historyczne,

opatrzone tłumaczeniem jak i dodatkowe informacje dotyczące obyczajów związanych z daną rośliną i jej zastosowań.

Rozdział V przedstawia wnioski końcowe. W szczególności, obejmuje podsumowanie analizy semantycznej i leksykalnej, różnice i podobieństwa kulturowe pomiędzy nazwami, trendy występujące w analizie diachronicznej i synchronicznej nazw oraz stopień analizowanej ekwiwalencji.

Następnymi integralnymi częściami dysertacji są streszczenia w języku polskim i angielskim oraz bibliografia.

VII. Summary in English

In this dissertation the issue of the traditional contrastive analysis of names, both scientific and common, of ornamental plants in Polish and English, is presented in a synchronic and diachronic aspect. In particular, the dissertation aims to present the mechanisms of semantic motivation, characteristic of onomastics, which determines the act of naming. A specific tertium comparationis of the subject of the dissertation analysis is constituted by scientific plant names functioning in Latin as allowing an unambiguous identification of a plant.

The aim of the dissertation is also to describe the practical aspect, i.e. to indicate the path of translation of exemplary plant names in modern literature, modern yet stylized translations of old literature, as well as to facilitate the work of translators of fantasy novels and fairy tales.

The work consists of eight chapters with an introduction.

Chapter I provides an overview of research in the field of contrastive linguistics in English and Polish. Individual subchapters are preceded by a detailed description of the history of plant naming and various influences and changes concerning botanical nomenclature. It points out the persons who developed and created the terminology in question in Polish and English culture. Next, the chapter presents issues of contrastive linguistics. Publications on plant naming in Polish include scholarly works on Slavonic languages, polyconfrontational research and related studies. Publications in English concern selected studies covering the period from 1880 to 2019.

The second chapter presents the basic terms of translatology in Polish and English. It covers cultural translation studies, a description of translation techniques and strategies, the phenomenon of equivalence, and onomastic issues concerning proper and common names.

Chapter III presents the aims, method and the research material of the study. As indicated above, this work exposes the naming mechanisms in three languages, i.e. Latin, Polish and English, and presents historical names and their translation. Thus, apart from a purely theoretical, linguistic contrastive analysis of plant names, the dissertation attempts to translate old and dialect Polish names into English. The concept of translation is understood in the work as the contact of cultures and the transfer of cultures, which also takes place by means of specialist terminology. The research method adopted in this paper is the lexical-semantic method developed by Professor Jadwiga Waniakowa. The research material, including annual, biennial and perennial ornamental plants, was extracted from dictionaries and botanical studies. The analysis comprised 196 Latin names, 196 Polish names and 196 English names. Additionally other common and historical names were given, which results in a total of over 1500 analyzed plant names.

Chapter IV presents the empirical analysis of the research material in the comparative aspect of Latin, English and Polish. It consisted of a presentation of the meaning of the names and a commentary on Latin-English, Latin-Polish and Polish-English equivalence. It also illustrates historical names with translations as well as additional information on traditions connected with a given plant and its uses.

Chapter V presents the final conclusions. In particular, it includes a summary of the semantic and lexical analysis, cultural differences and similarities between the names, trends in the diachronic and synchronic analysis of the names, and the degree of equivalence analyzed. The dissertation is supplemented by abstracts in Polish and English and a bibliography.